

VOOR DE VACANTIE.

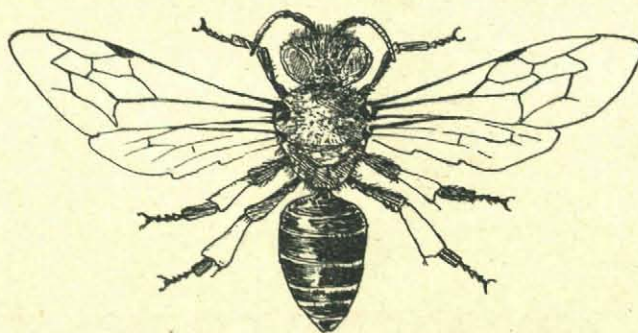
NOG altijd zitten we met de kwestie van de graafwesp *Ammophila hirsuta*, die aangetroffen wordt sleepende met spinnen, en een andermaal met grijze aardrupsen van *Agrotis* of *Charaeas*-vlinders. Het is zeer moeilijk aan te nemen, dat een en dezelfde graafwespen-soort zoowel spinnen als rupsen zou vangen en verlammen. Het zenuwstelsel van spinnen en rupsen verschilt zóó sterk, dat er een geheel andere behandeling voor noodig is om er den giftigen, verlamgenden steek in aan te brengen. We moeten hier dus te doen hebben met twee verschillende soorten van graafwespen, al zijn dan ook bij de volwassen dieren de onderlinge verschillen niet of uiterst moeilijk waar te nemen. Tot nu toe is de rupsenvangende *Ammophila hirsuta* het best bekend. Fabre heeft er een van zijn onsterfelijke studies aan gewijd, in ons land heeft de heer B. E. Bouwman hem herhaaldelijk gekweekt. In vorige jaargangen van *D. L. N.* hebben wij het vraagstuk telkens weer te berde gebracht, maar de oplossing laat nog steeds op zich wachten. In Engeland schijnt de spinnenvangende soort het meest voor te komen, tenminste Saunders noemt haar *algemeen* en maakt in het geheel geen melding van het vangen van rupsen. Het komt er nu op aan om in de vakantie op de heide of in de duinen te letten op een groote (2 centimeter) ruige rood met zwarte wesp en die in zijn gangen na te gaan. Als hij rondloopt over de hei, volg hem dan. Wellicht gaat hij ergens een nest graven, misschien ook grijpt hij een spin of peutert hij een grijze rups uit 't zand. Vroeg of laat echter treft ge hem aan, zijn prooi, hetzij dan rups of spin, sleepende naar het in den grond gegraven nest. Dan kunt ge verschillende dingen doen. Het beste is, dunkt mij, om hem te laten begaan tot hij zijn eitje op de prooi heeft gedeponneerd. Dan kunt ge hem vangen voor de nadere kennismaking en bovendien de prooi met 't eitje meenemen en verzorgen. Na een paar dagen verpopt de larve en de wesp komt dan te verschijnen in hetzelfde of in het volgende jaar. In ieder geval moeten wij zodoende vergelijkingsmateriaal genoeg krijgen, om eindelijk een soortverschil te kunnen constateeren. Ook is het van belang om in een terrarium aan wespen, die wij aangetroffen hebben met spinnen, nu grijze rupsen voor te zetten en als ze die dan weten te behandelen, dan is het aangetoond, dat we met een en dezelfde soort te doen hebben. Maar dan staan we voor het groote wonder, dat die eene soort twee zeer uiteenlopende instincten bezit, onmogelijk te verklaren. Wat zou Fabre er een plezier in gehad hebben, om in het bezit van die feiten met anti-darwinistische bespiegelingen en plagerijen voor den dag te komen. Intusschen ben ik er zeer benieuwd naar, wie onzer deze zaak tot een beslissing brengt.

Een ander onderzoek, dat ik voor de komende weken kan recommandeeren, betreft de specialisten onder de bijen, d. w. z. de wilde bijtjes, die halsstarrig slechts een en dezelfde bloemensoort bezoeken. Het meest bekende is het feit, dat het bijtje *Anthrena florea* alleen honig zoekt op de groene bloemen van de Heggerank *Byonia dioica*. Andere gevallen zijn: *Dinetus pictus* op duizendblad; *Anthrena*

Hattorfiana met zijn parasietbij *Nomada armata* samen op *Knautia*, *Frachusa serratulae* op rolklaver, *Osmia negriventris* op boschbessen, *Mellita haemorrhoidalis* en sommige Eriadesoorten op klokjes en *Macropis labiata* op de gewone Wederik, *Lysimachia vulgaris*. Karl Müller meende deze verschijnselen te verklaren door aan te nemen, dat die bloemen bepaalde geuren hebben, dikwijls voor ons onwaarneembaar, maar die dan door de betrokken bijtjes op zóó hoogen prijs worden gesteld, dat ze alle andere bloemen ervoor in den steek laten. Dit is wel aardig bedacht, maar een verklaring is het natuurlijk niet.

Het sterkst is wel het geval met *Macropis labiata*, die ik voor de jongelui, die er een studie van willen maken, hierbij heb afgebeeld. Het is een zwart bijtje, het achterlijf sterk glanzend, met witte haarzoompjes aan het eind der geledingen. De duidelijkste trek van dit dier zijn echter zijn dikke beenen, die er alleraardigst uitzien, vooral

bij het mannetje, dat wit behaarde scheenen heeft. De kinderen noemden indertijd dit diertje het bijtje met de slobkousen. In 1900 vonden wij het in de buurtschap Ankelaar onder Apeldoorn zoowat op elke tiende wederik. Je stapte maar naar zoo'n gelen bloemtros heen en hadt alle kans om

Het bijtje van de Wederik, *Macropis labiata*.

een *Macropis*-bijtje aan te treffen. Het wijfje was meestal ijverig bezig met het verzamelen van stuifmeel, maar het mannetje deed er nog al eens een dutje. Dat is trouwens een echt vakantie-tafereeltje: wilde mannetjesbijen van allerlei soort slapend in de bloemen zelfs op klaarlichten dag. 's Avonds wordt dat nog erger, dan kunt ge in de hangende blauwe klokjes, in de knikkende distels, onder schermen van bereklauw, engelwortel of in tuilen van duizendblad allerlei bijen, zoowel mannetjes als wijfjes, aantreffen. Eén soort ontleent er zelfs haar naam aan, dat is *Chelostoma florisomme*, het Tang-bekje, dat in de bloemen slaapt.

Maar om op ons slobkousbijtje terug te komen, dat vindt men lang niet overal waar de wederik groeit. In de plassen langs de Vecht vind ik hem lang niet zoo algemeen als daar bij Apeldoorn, maar toch nog al dikwijls en om Amsterdam heb ik hem nog nooit gezien, maar ik hoop er gauw van te hooren, dat hij daar ook niet ontbreekt. Van de verdere levensgeschiedenis van dit dier weet men, voor zoover mij bekend, maar heel weinig. Ik heb het nest nooit kunnen vinden, hoewel ik die wijfjes zeer vlijtig heb nageloopt. Het terrein, waar de wederik gewoonlijk groeit, drassig, zelfs waterig, maakt het onderzoek nog al moeilijk. Des te aardiger zal het echter zijn als we de heele historie eens op het spoor komen. Er zijn voor vlijtige onderzoekers in ons land nog heel wat aardige ontdekkingen weggelegd. Vooruit maar!

JAC. P. THIJSSÉ.